

POGOVORNE URICE V VRTCU

SMERNICE ZA POGOVOR S STARŠI

Brezovica pri Ljubljani, 2019

Pripravila: Alenka Žavbi

Koordinatorji strokovnega aktiva Korak za korakom: Branka Bavdek, Magdalena Rubido, Alenka Žavbi

Člani strokovnega aktiva Korak za korakom: Branka Bavdek, Florjana Borštnik Rajer, Andreja Cebe Mandič, Marjanca Cilenšek, Mateja Fortuna, Mitja Kumer, Suzana Logar, Marija Mazi, Meta Raktelj, Janja Rogelj, Magdalena Rubido, Vesna Sever Borovnik, Katarina Strain Novak, Janja Suhadolnik, Mateja Šubic, Polona Šušteršič, Irena Vižintin

Naslov publikacije: Pogovorne urice v vrtcu (smernice za pogovor s starši)
Založnik: Vzgojno-izobraževalni zavod Vrtci Brezovica
Urednica: Alenka Žavbi
Jezikovni pregled in lektura: Marta Brlan
Grafično oblikovanje in prelom: Loti Benček
Fotografije: Depositphotos
Brezovica pri Ljubljani, september 2019
Naklada: 120 izvodov
Cena: Publikacija je brezplačna.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.064:373.2

Vzgojno-izobraževalni zavod Vrtci Brezovica
Pogovorne urice v vrtcu : smernice za pogovor
s starši /
Vzgojno-izobraževalni zavod Vrtci Brezovica.
- Brezovica pri Ljubljani, 2019

ISBN 978-961-290-401-2
COBISS.SI-ID 301367040

KAZALO

UVOD	4
TEMELJNA IZHODIŠČA	5
DOSEDANJA PRAKSA POGOVORNIH URIC	7
POVZETEK ANKET STARŠEV O PRIČAKOVANJIH	10
GLEDE POGOVORNIH URIC	
SMERNICE ZA VODENJE POGOVOROV S STARŠI	19
UPORABLJENA LITERATURA	23
PRILOGE	
 PRILOGA 1	24
Priprava in zapisnik pogovornih uric	
 PRILOGA 2	26
Področja spremljanja otroka in pogovora s starši (Koderman M. in ostali, 2011)	
 PRILOGA 3	29
Priprava in zapisnik pogovornih uric Vprašalnik za uvodne razgovore s starši o novo sprejetem otroku (starost 1-3 let)	

UVOD

V šolskem letu 2018/2019 smo se člani strokovnega aktiva Korak za korakom poglobili v lastno prakso priprave in izvajanja pogovorih uric s starši. To je le eden od vidikov sodelovanja s starši, a hkrati zelo pomemben in ključen. Šele ko nam uspe vzpostaviti pristen in hkrati strokoven odnos s starši, smo lahko prepričani, da smo naredili vse, kar otrok potrebuje za dobro počutje in optimalen razvoj v vrtcu.

Tako kot smo strokovni delavci med seboj zelo različni v svojih odzivih in potrebah, tako so različni tudi otroci v vrtcu kot tudi njihovi starši. Starši imajo različne potrebe po sodelovanju in različna pričakovanja glede vključevanja strokovnih delavcev v njihovo družinsko dinamiko. Vsem je pa je skupno, da ko gre za njihovega otroka, postanejo ranljivi. Na tej ranljivosti smo strokovni delavci pred izzivom, kako s starši ustvarjati dobre odnose za dobro otrok.

Pred vami so splošne smernice za pogovore s starši o njihovem otroku, ki smo jih preko lastne prakse, izkustvenih delavnic na srečanjih ter prebiranja literature prepoznali kot uporabne in pomembne za naše delo. Prepričani smo, da so dobra osnova za vse, ki se na to pot podajate prvič, kot tudi osnova za lastno refleksijo in nadgradnjo dosedanje prakse.

TEMELJNA IZHODIŠČA

✦ KURIKULUM ZA VRTCE - NAČELO SODELOVANJA S STARŠI

- ✦ Staršem morajo biti javno dostopno pisna in ustna obvestila.
- ✦ Starši imajo pravico do sprotne izmenjave informacij in poglobljenega razgovora o otroku z vzgojiteljem in pomočnikom ter s svetovalno službo.
- ✦ Starši imajo pravico sodelovati pri načrtovanju življenja in dela v dogovoru z vzgojiteljem in aktivno sodelovati pri vzgojnem delu, pri tem pa morajo starši upoštevati strokovno avtonomnost.
- ✦ Pri stiku s starši je potrebno spoštovati zasebno sfero družin, njihovo kulturo, identiteto, jezik, svetovni nazor, vrednote, prepričanja, stališča, navade in običaje ter dosledno upoštevati njihovo pravico do zasebnosti in varstva osebnih podatkov.
- ✦ Staršem je potrebno zagotoviti stalno informiranje ter sistematično seznanjanje z njihovimi pravicami in odgovornostmi.

✦ ETIČNI KODEKS

Odgovornost pedagoških, vodilnih in svetovalnih delavcev in delavk do staršev in družine.

- ✦ **V5: Spoštovanje in upoštevanje staršev kot primarnih skrbnikov, ki nosijo glavno odgovornost za otrokovo vzgojo in razvoj.**
- ✦ **N5.1** S starši gojimo odprt dialog in jim dajemo možnost soodločanja v vseh pomembnih vprašanjih v zvezi z njihovim otrokom.
- ✦ **N5.2** Upoštevamo prepričanja in nazore staršev glede vzgoje in izobraževanja otrok.

- ✗ **N5.3** Pri načrtovanju in izvajanju vzgojnega dela upoštevamo opažanja in spoznanja staršev o njihovem otroku.
- ✗ **N5.4** Vedno pozorno prisluhnemo pripombam staršev o vzgojnih pristopih in postopkih vzgojiteljic oziroma vzgojiteljev in se nanje ustrezno strokovno odzovemo.
- ✗ **N5.5** Če se prepričanja in nazori staršev razhajajo z usmeritvami vrtca, si prizadevamo doseči soglasje o takšnem načinu ravnanja, ki bo za otroka najprimernejši.
- ✗ **V6: Pravica staršev do obveščenosti o programu vrtca in aktivnega sodelovanja v njem.**
- ✗ **N6.1** Starše seznanimo z vrednotami in cilji, za katere si vrtec prizadeva, ter z vsebinami, metodami in sredstvi vzgojnega dela.
- ✗ **N6.2** Spodbujamo starše, da sodelujejo v načrtovanju in izvajanju vzgojnih dejavnosti.
- ✗ **V7: Strokovna pomoč staršem pri vzgoji njihovega otroka.**
- ✗ **N7.1** Seznanjamo starše s spoznanji stroke o predšolskem otroku in jih ozaveščamo o pomenu ustreznega vzgojnega ravnanja.
- ✗ **N7.2** Staršem stalno posredujemo opažanja o razvoju in dosežkih njihovega otroka ter jim pomagamo, da spoznajo in razumejo svojega otroka v vsej njegovi enkratnosti.
- ✗ **V8: Spoštovanje zasebnosti družine.**
- ✗ **N8.1** Z informacijami o otroku in družini, ki nam jih otroci in starši neformalno zaupajo, ravnamo odgovorno in jih ohranjamo zaupne.

✦ NAČELA KAKOVOSTNE PRAKSE PO METODOLOGIJI KORAK ZA KORAKOM

- ✗ Področje: **DRUŽINA IN SKUPNOST**
Načelo 2.2.1. Pedagog redno formalno in neformalno komunicira z družinami o njihovih otrocih, njihovem učenju in razvoju, kurikulumu ter dogodkih v oddelku.
- ✗ Področje: **SPREMLJANJE, OCENJEVANJE IN NAČRTOVANJE**
Načelo 4.3.3. Pedagog in družinski člani si izmenjujejo informacije o napredku in interesih otrok ter skupaj oblikujejo kratkoročne in dolgoročne cilje za njihove otroke.

DOSEDANJA PRAKSA POGOVORNIH URIC

Strokovni delavci vrtca imamo različne in hkrati podobne prakse priprav in izvedb pogovornih uric. V nadaljevanju sledi skupek dosedanje prakse.

✦ PRIPRAVE NA POGOVORNE URICE

- ✦ Vsakodnevno spremljamo in zapisujemo opaženo v poseben zvezek, na listke, v žepke za posamezne otroke, v evalvacijo dneva, dnevno refleksijo, ipd.
- ✦ Starše na roditeljskem sestanku povabimo, da vsaj enkrat v šolskem letu pridejo na pogovorne urice.
- ✦ Starše seznanim, kdaj potekajo pogovorne urice (možnost prilagoditve v primeru nujnosti ali če staršem termin ne ustreza povsem).
- ✦ Dovolj zgodaj (najmanj teden dni pred pogovornimi uricami) obesimo vabilo za pogovorne urice, informacijo objavimo tudi na spletni zbornici. Seznam z vpisanimi starši hranimo pri sebi v igralnici, na oglasno desko obesimo le vabilo.
- ✦ Posameznim staršem namenimo 15 minut. V kolikor vemo, da potrebujemo več časa, starša razporedimo skozi dva termina, na konec ali se dogovorimo za dodaten termin.
- ✦ S sodelavko se pogovorimo o otrocih, katerih starši so prijavljeni na pogovorne urice.
- ✦ Tiste otroke, katerih starši so prijavljeni na pogovorne urice, pozorneje opazujemo.
- ✦ Pripravimo zapis o otroku po posameznih področjih, pomagamo si z razvojnimi mejniki (obrazec z mejniki glede na starosti otroka).
- ✦ Poskrbimo za pripravo prostora: pospravimo mizo, viseče listke, slike otrok, prezračimo, dodamo vrč z vodo, ipd.

- ✗ S starši želimo ohraniti sproščen, a še vedno strokoven odnos, zato starše vikamo (tudi, če oni nas tikajo in nam dajo lastno dovoljenje za tikanje, nadaljujemo z vikanjem; če se osebno poznamo, se na začetku dogovorimo, kako se bomo naslavljali).

✗ IZVEDBA POGOVORNIH URIC

- ✗ Na pogovornih uricah sta prisotna oba strokovna delavca (vzgojiteljica, pomočnica vzgojiteljice), v kolikor je le to mogoče, po potrebi in dogovoru tudi drug strokovni delavec (svetovalna delavka, vodja prehrane, ravnateljica, ipd.).
- ✗ Oba enakovredno vodita pogovor (se dogovorita že vnaprej, kaj bo kdo povedal).
- ✗ Zapisujemo si, kaj starši povedo.
- ✗ **ZAČETEK POGOVORNIH URIC:**
 - pričnemo neformalno (»Kako ste?«, »Kakšen dan je za vami?«),
 - se zahvalimo, da so si vzeli čas,
 - najprej damo besedo staršem,
 - starše povprašamo, kako oni vidijo, da otrok doživlja vrtec, kako prihaja v vrtec, ipd.,
 - če se starši sami prijavijo – povprašamo »Morda prihajate s čim posebnim?«,
 - poslušamo.
- ✗ **OPIS OTROKOVEGA FUNKCIONIRANJA V VRTCU:**
 - pričnemo s pozitivnimi informacijami, močnimi področji otroka (po načelu »5 dobrih, 1 slaba informacija«),
 - težke informacije sporočimo tako, da starši »preživijo«, s čimer želimo povedati, da informacije podamo na spoštljiv način in tako, da se starši zavedo težave, a hkrati ne izgubijo vsega upanja.
 - ne opisujemo otrokove osebnosti (npr. priden, naporen, trmast, ipd.), pač pa njegova dejanja (npr. »kadar rečem, da pospravljamo igrače, se najprej vrže na tla«).

- opisujemo konkretne situacije, ki so se zgodile v vrtcu in kako otrok reagira,
- staršem govorimo **RESNICO**,
- zajamemo področja:
 - ✗ dnevna rutina, vodene dejavnosti, skrb zase, komunikacija z otroki in odraslimi, igra,
 - ✗ morebitne posebnosti,
 - ✗ področja kurikuluma,
 - ✗ razvojne mejnike,
 - ✗ povemo, kako posamezna področja spodbujamo pri otroku,
- svoje mnenje podkrepimo:
 - ✗ z otrokovim izdelkom (prej – potem),
 - ✗ s slikami (dokumentiram proces, npr. sam obuva, ipd),
 - ✗ s teorijo (avtorjem, člankom, predavanjem, oddajo, ipd.).

✗ **ZAKLJUČEK POGOVORNIH URIC:**

- 5 minut pred koncem povemo, da bomo počasi zaključili,
- skušamo zaključiti tako, da starš odide iz pogovora pomirjen,
- povzamemo, s čim se vsi strinjamo, kaj smo skupaj ugotovili in dorekli,
- predstavimo naše skupne korake naprej, s čim bomo nadaljevali: za kaj bomo poskrbeli v vrtcu, za kaj bodo poskrbeli starši (če potrebujejo konkretne nasvete za dom, jim jih nekaj nanizamo, posredujemo vire, damo napotek, kje dobijo več informacij),
- zaključimo pozitivno, staršem damo upanje, da je situacija rešljiva, v kolikor se bomo aktivirali vsak na svojem področju.

1. OBVEŠČENOST

✦ STARŠI ŽELIJO IZVEDETI, KAKO OTROK SODELUJE

- ✦ informacije o svojem otroku, o tem, kako sodeluje z drugimi otroki in vzgojitelji.
- ✦ Ali dobro je obroke? Ali ima kakšen problem oz. težave?
- ✦ izvedeti, kako se obnaša otrok, ko starša nista prisotna. Še bolje videti npr. slike, video.
- ✦ da se lahko pogovorimo o otrokovem sodelovanju, vedenju, njegovih vrednotah.
- ✦ dobiti in si izmenjati informacije o otroku, o njegovem delovanju v vrtcu.
- ✦ kako se odziva moj otrok v skupini, kako doživlja in izraža čustva, kakšen ima odnos do drugih otrok in drugih odraslih oseb.
- ✦ kako otrok sodeluje v vrtcu.

✦ STARŠI ŽELIJO VEDETI, KAKO SE OTROK POČUTI

- ✦ Kako se otrok počuti v vrtcu in da se pogovorimo o morebitnih težavah?
- ✦ Pridobitev ključnih informacij o otroku - kako se počuti v vrtcu, kako deluje - ali sledi navodilom, sodeluje pri nalogah, kakšen je njegov socialni stik z ostalimi otroki.
- ✦ Kako se otrok počuti v skupini, kako se vključuje, morebitne težave, pohvala.
- ✦ Kako se moj otrok vključuje v razne dejavnosti in na katerem področju kaže interes?
- ✦ Pridobitev raznih informacij in kakšno je počutje mojega otroka.
- ✦ Izvedeti, kako se moj otrok počuti v vrtcu, ter kako se obnaša in odreagira na določene situacije.
- ✦ Kako se moj otrok počuti v vrtcu?
- ✦ Želim izvedeti, kako je moj otrok v vrtcu, ali spi, je, kako se počuti, kako se obnaša do drugih otrok, kako se je povezal z vzgojiteljicama, ali je tam srečen.

- ✗ Zanima me, kako otrok funkcionira v skupini, ali se počuti varnega in sprejetega.

✗ **STARŠI ŽELIJO VEDETI, KAKO SE OTROK VKLJUČUJE V SKUPINO, ODNOS DO VRSTNIKOV**

- ✗ Informacije o vključevanju mojega otroka v skupino, ali je družaben, ali je samotar, ali se zna igrati, kaj se najraje igra ... o njegovih navadah in razvoju (v primerjavi s starostnim povprečjem) oz. opozorila glede na morebitno odstopanje.
- ✗ Kako se otrok vključuje v skupino?
- ✗ Odnos do drugih, otrok in vzgojiteljic.
- ✗ Želela bi izvedeti, če se vključi v družbo, kako je socializiran, ali je usvojil kakšne veščine.
- ✗ Kako je povezan s prijatelji?
- ✗ Kako otrok funkcionira v skupini, je priljubljen, kako se obnaša, reagira na konflikte?
- ✗ Kako izrazi svoje mnenje?

✗ **STARŠI ŽELIJO IZVEDETI, KAKO IZGLEDA DNEVNA RUTINA (HRANA, SPANJE)**

✗ **STARŠI ŽELIJO IZVEDETI, KAKO NJIHOV OTROK SLEDI RAZVOJNIM MEJNIKOM IN MOREBITNE RAZVOJNE POSEBNOSTI**

- ✗ Seznanitev z napredkom otroka.
- ✗ Kako otrok napreduje in se razvija.
- ✗ Napredek po posameznih področjih.

✕ STARŠI ŽELIJO IZVEDETI, ALI IMA KAKŠEN PROBLEM

- ✕ Da vzgojiteljica in pomočnica vzgojiteljice posredujeta posebnosti o mojem otroku, ki jih opazita v času bivanja v vrtcu: hranjenje, odnos do vrstnikov oz. odnos z vrstniki, kaj v vrtcu rad počne oz. s čim se rad igra,... Na kratko- tisto, kar se njima zdi pomembno.
- ✕ Da bom izvedela, kako gre otroku na posameznih področjih, kako se vključuje v igro, kaj že zmore/kaj še ne, kako poteka otrokov dan, kaj rad počne, česa ne mara...
- ✕ Če je kaj narobe v vrtcu, kako se počuti in ali so kakšne težave.
- ✕ Želim izvedeti predvsem, če ima otrok težave oziroma če so se v tem času vrtca pojavile kakršnekoli spremembe (dobre in slabe).
- ✕ S pozitivnimi pričakovanji. Da dobimo informacije in se pogovorimo o otroku, se pogovorimo o morebitnih problemih in /ali dobrih stvareh.
- ✕ Vzgojiteljica in pomočnica naj sami izpostavita tisto, kar se jima zdi najbolj pomembno sporočiti staršem o njihovem otroku v vrtcu. Starši: če vidijo kakšno težavo ali če bi radi kaj vprašali. V kolikor strokovni delavki ne vesta odgovora, da starše napotita k ustrezni osebi.
- ✕ Si povemo morebitne težave v vrtcu in doma, poskušamo najti rešitev (če so težave), vzgojitelj pozna in spremlja napredek otroka, staršem predstavi otrokovo delo v vrtcu in predloge za izboljšanje.
- ✕ Če je kakšno posebno odstopanje pri otroku.
- ✕ Izvedeti o morebitnih spremembah otroka, dogodkih. Da se razrešijo problemi, če so prisotni.
- ✕ Da bi mi vzgojiteljica znala podati informacije oz. opažanja, ki jih sama morda nisem zaznala.
- ✕ Da se pogovarjamo o tekočih in sprotih težavah, če so – da se uredi sproti.

✕ STARŠE ZANIMA, ALI JE ZREL ZA VSTOP V ŠOLO

- ✕ V zadnjem letu vrtca, pred vstopom v šolo, so te informacije za starše zelo pomembne in tudi pokazatelj, ali je otrok pripravljen za vstop v šolo. Tekom leta pa samo, če se izkaže potreba po pogovoru.

- ✗ Zanima me razvoj v smislu priprave na šolo.

2. NAČIN POGOVORA

✗ **SPROTEN** (TAKOJŠNJE REAGIRANJE V PRIMERU TEŽAV)

- ✗ Nimam nekih pričakovanj, razen v primeru težav, da se te čimprej rešijo.
- ✗ Yanima me, kako vzgojiteljica vidi otroka, njegova močna in šibka področja ter kakršnokoli odstopanja.
- ✗ Da se težave, če nastanejo, rešujejo sproti.

✗ **REDEN**

- ✗ Sproščen in REDEN pogovor o otroku, brez ovinkarjenja še posebej v primeru morebitnih težav.
- ✗ Redna slika o otroku.
- ✗ Vzgojiteljica spremlja otroka in piše dnevnik, o čemer poroča staršu. In sicer ob koncu šolskega leta - obvezno za vse starše.

✗ **DIREKTEN, REALEN/RESNIČEN**

- ✗ Da izvemo vse dobro in tudi slabo, kakšno je obnašanje otroka tudi do ostalih, ali katere stvar bi bilo potrebno spremeniti ali izboljšati.
- ✗ Vzgojiteljica naj na kratko opiše otroka, kot ga doživlja ona, izpostavi naj morebitne težave, izpostavi naj otrokove presežke, pričakuje naj povratno informacijo oz. vprašanja in izpostavitve problema.

✕ MIREN, PRIJETEN, SPROŠČEN

- ✕ Pričakujem veliko dobrih in pozitivnih dejanj za naprej, prijetno, sproščeno vzdušje in zadovoljstvo s strani vzgojiteljic kot tudi staršev (tudi če kdaj ni vse tako, kot bi moralo biti).
- ✕ Da se bom v miru pogovorila z vzgojiteljico.
- ✕ Miren in sproščen pogovor.

✕ KRATEK, JEDERNAT

- ✕ Prenos informacij in jedrnat vpogled v dogajanje v vrtcu (seveda v povezavi z otrokom).
- ✕ Pričakujem kratek in jedrnat pogovor o otroku.
- ✕ Kratke, jedrnate, učinkovite.
- ✕ Pogovorne urice naj trajajo cca 10 -15 minut.
- ✕ Odkrit pogovor med vzgojitelji in starši. Kratek in jedrnat.

✕ PROSTOR ZA DIALOG

- ✕ Pomembno mi je, da kot starš lahko poveš svoja opažanja.
- ✕ Krepitev odnosa vzgojiteljica – starši. Otrok v vrtcu drugače funkcionira kot doma, zato je komunikacija med vzgojiteljico in starši zelo pomembna za otrokovo in vzgojiteljevo dobro počutje v vrtcu in v skupini.
- ✕ Pogled na otroka iz strani vrtca in pogled na otroka iz strani starša - skupaj oblikujemo celoto in skupne zaključke (če so potrebni).
- ✕ Starši dobimo vpogled v otrokovo delo v vrtcu, boljši vpogled v zmožnosti otroka, socializacijo otroka,... Vzgojitelj morda dobi informacijo o otrokovem funkcioniranju doma.
- ✕ Medsebojna komunikacija.
- ✕ Odprta – dvosmerna komunikacija.

- ✗ Starši imajo možnost spraševati oz. izpostaviti morebitne težave.
- ✗ Da je prostor za vprašanja, sporočila staršev, da med nami poteka dialog (da poslušamo in slišimo drug drugega).
- ✗ Izmenjava mnenj in medsebojno sodelovanje (ideje, pobude, zamisli).
- ✗ Povedati želim o kakšnih posebnostih, ki se dogajajo doma.
- ✗ Medsebojno informiranje o otroku.
- ✗ Da se počutim sproščeno, da imam občutek, da lahko povem in izvem vse, kar je pomembno za mojega otroka.

✗ DOGOVORJANJE

- ✗ Čim boljše reševanje težav na podlagi pogovora in dogovarjanja.
- ✗ Možnost dogovorov.
- ✗ Da se skupaj pogovorimo o boljši možnosti, če ima otrok težave.

✗ ISKRENOST

- ✗ Pričakujem odprto, dvosmerno komunikacijo, iskrenost, direktnost, poznavanje/spremljanje otroka s strani vzgojitelja.
- ✗ Odkrit pogovor med vzgojitelji in starši. Kratek in jedrnat.
- ✗ Iskrenost na obeh straneh.
- ✗ Da se mi pove, tudi če kaj ni v redu.
- ✗ Povedati, če imamo kakšne težave ali skrbi – zaupanje!

✗ POVEZANOST

- ✗ Ohranjati oz. graditi odnos z vzgojiteljico.

- ✗ Biti bliže skupini in vzgojiteljem.
- ✗ Druženje, spoznavanje ter izmenjava mnenj, predlogov, pohval.

3. PRISOTNOST OBEH STROKOVNIH DELAVK

- ✗ Da sta obe strokovni delavki pripravljene na pogovorne urice: da imata na dlani nekaj ključnih opažanj o otroku in da ja nato tudi prostor za dialog s starši oz. da tudi oni lahko povedo, kar želijo oz. vprašajo, kar želijo.
- ✗ Da sta na pogovornih uricah vzgojiteljica in pomočnica.
- ✗ Da imamo zasebnost, da nas ne moti tretja oseba.

4. SVETOVANJE

- ✗ Da uskladimo interes otroka z vidika vrtca in doma, da ga je lažje voditi in vzgajati tudi doma.
- ✗ Izvedeti tudi to, kje moj otrok morda še ni preveč uspešen oz. kaj bi bilo potrebno razvijati tudi doma.
- ✗ Da prejmemo tudi nasvet, kako lahko kaj spremenimo.
- ✗ Če otrok tepe druge otroke, kako to preprečiti.

Starše v veliki meri zanima predvsem tisti vidiki funkcioniranja otroka, v katere sami nimajo vpogleda: kako se otrok počuti v skupini, kako sodeluje, kako se izraža, kakšen odnos ima z vrstniki in odraslimi. Predlagamo, da v pripravah na pogovorne urice tem vidikom posvetimo več pozornosti.

V nadaljevanju jih zanima, ali ima njihov otrok kakšen izstopajoči problem z vrstniki ali razvojno težavo. Starši si v primeru težav želijo takojšnje reagiranje. Sicer pa reden, kratek in sproščen pogovor o otroku.

Pri podajanju informacij si želijo realnosti, direktnosti in resnične podaje informacij.

V veliki meri starši navajajo, da jim veliko pomeni, kadar lahko dobijo vpogled v otrokovo življenje v vrtcu in hkrati, da imajo možnost povedati lastno mnenje (dvosmerna izmenjava informacij) in da se z vzgojiteljicami lahko tudi dogovarjajo.

V manjši meri ali vsaj ne prvotno pa starši od pogovornih uric pričakujejo, da bi prejeli nasvete. Nasvete potrebujejo, ko se izkaže, da ima njihov otrok težave.

SMERNICE ZA VODENJE POGOVOROV S STARŠI

✕ GRADITEV PARTNERSTVA S STARŠI

- ✕ Strokovni delavec gradi **PARTNERSTVO** s starši. Partnerstvo je možno doseči, kadar strokovni delavec poskrbi, da :
 - so pričakovanja in cilji skupaj dogovorjeni (in ne le enostransko)
 - ko vsi vključeni delijo skupne cilje (npr. katere vidike razvoja želimo vsi skupaj spodbujati pri otroku)
 - ko se porazdeli tudi odgovornost za doseganje ciljev (npr. s katerimi dejavnosti bodo to skušali doseči v vrtcu, s katerimi doma)
- ✕ Odnos s starši ni le odnos med strokovnjakom in laikom, temveč je odnos med odraslimi ljudmi. Strokovni delavec ne more v celoti prevzeti odgovornost za kakovost odnosa, vedno pa lahko vztraja, da v odnos prinaša potrebne vrednote. Strokovni delavec prevzema odgovornosti za spoštljiv odnos in enakovreden dialog.
- ✕ Odnos s starši gradimo vsak dan, ne le na pogovornih uricah: starše pozdravimo, starše opazimo, staršem pošiljamo obvestila, starše povabimo v igralnico, na delavnice, predavanja, ipd.

✕ POZNAVANJE SEBE KOT POMEMBEN ČLEN SODELOVANJA S STARŠI

- ✕ Naša strokovna identiteta je del naše celotne identitete. Težko smo bistveno drugačni, kadar nismo vzgojitelji. Dobro je poznati sebe, da lahko predvidimo svoje reakcije (dobro je vedeti, kako delujemo, kadar smo verbalno napadeni, kako delujemo, kadar moramo na hitro odreagirati, kadar smo pod pritiskom, kako doživljamo neuspeh, kadar smo jezni, prestrašeni, ipd.).

- ✗ Priznanje in deljenje lastne ranljivosti: iskren odnos s starši lahko gradimo, kadar z njimi lahko delimo tudi lastno ranljivost in lastne napake. To je dobra osnova za povabilo k sodelovanju, skupnemu iskanju rešitev.
- ✗ Kadar se strokovni delavec zaveda, da ima tudi sam »slepe pege«, jih je pripravljen prepoznavati preko stalno strokovnega izpopolnjevanja, supervizij, ipd. »Slepe pege« in pripravljenost raziskovanja le teh je osnova za profesionalno kot osebno rast.

✗ POVABILO NA POGOVORNE URICE

- ✗ Strokovni delavec starše na uvodnem roditeljskem sestanku seznani o načinu izvajanja pogovornih uric ter jih povabi, da vsaj dvakrat v šolskem letu pridejo na urice.
- ✗ Pogovorne urice predstavimo kot **PODARJEN ČAS**, da se lahko pogovorimo s starši o otroku. Torej ne nujno kot čas, ko se rešuje probleme in hkrati tudi ne kot nekaj »nič posebnega«.
- ✗ V primeru, da starši izrazijo željo po pogovoru, je dobro, da predhodno povedo, o čem bi radi govorili in obratno, kadar strokovni delavec povabi starše na pogovorne urice, omeni, kaj bo glavna tema pogovora.
- ✗ Strokovni delavec pravočasno povabi starše na pogovorne urice (vsaj teden dni prej). Poskrbi, da imajo možnost pogovora vsi starši (torej po potrebi prilagodi termin).

✗ PRIPRAVA NA POGOVORNE URICE

- ✗ Strokovni delavec se na pogovor pripravi skupaj s svojo sodelavko. Pomoč lahko poišče tudi pri svetovalni delavki in drugih strokovnih delavcih vrtca.
- ✗ Določita tudi posamezne naloge tekom pogovora – kdo bo kaj povedal.
- ✗ Strokovni delavec razmisli, o **CILJU**, **STRUKTURI** in **VSEBINI** pogovora. Razmisli, o čem se bomo pogovarjali, zakaj ravno o tem in kako? Vprašanja v pomoč pri pripravi na pogovorne urice:
 - Kaj že zdaj vem?
 - Kaj hočem povedati?
 - Kakšna vprašanja bom postavil?
- ✗ Ko se strokovni delavec pripravlja na pogovorne urice, si sam zastavi vprašanje, kaj bi lahko bilo za starše najbolj bistveno, da slišijo in kaj bi bilo najboljše za otroka;

- ✗ Opazovanje otroka in zapis o otroku po področjih ter dogovor, kaj bomo postavili v ospredje.
- ✗ Priprava obrazca za pripravo na pogovorne urice (skupaj z zapisnikom).
- ✗ Priprava prostora: uredimo prostor, umaknemo papirje, kjer bi lahko razkrili informacije o drugih otrocih.

✗ STRUKTURA POGOVORNIH URIC

- ✗ Strokovni delavec je odgovoren za strukturo pogovora tako časovno, vsebinsko kot odnosno. To pomeni, da določi in omeji čas, predlaga vsebino in poskrbi, da ohranja spoštljiv in strokovni odnos.

✗ 7 KORAKOV:

- **Priprava na pogovorne urice:** otroka sproti opazujemo in si beležimo situacije, pred pogovornimi uricami zapišemo v obrazec Priprave in zapisnik na pogovorne urice.
- **Uvod:** ustvarimo medsebojni osebni stik, ustvarimo čustveno varno okolje tako, da jih seznanimo s časovnim okvirom, namenom, temami, ki bi se jih radi dotaknili.
- **Medsebojna izmenjava informacij o otroku:** vzgojiteljevi opisi otroka, izpostavitve konkretnih primerov, opažanja staršev (kadar starši izrazijo željo po pogovoru, naj pričnejo z izmenjavo informacij oni).
- **Pogovor o žgočih vprašanjih:** Premislimo, kaj je bistveno, da izpostavimo. Če je problematik več, ne izpostavljamo vse v enem/prvem pogovoru. V primeru različnih pogledov na težave oz. otroka je dobro, da se zavedamo, da naš cilj pogovora ni poenotenje stališč. Takrat pogovor usmerimo v to, da najdemo najmanjše skupno soglasje, kaj je za otroka dobro.
- **Pogled naprej:** Kako bomo v prihodnje ravnali tako v vrtcu kot starši doma? Kako bomo sodelovali?, Kdaj se naslednjič ponovno srečamo? Iz dogovora naj bo razvidna soodgovornost, partnerstvo med vrtcem in družino;
- **Evalvacija pogovora:** povzetek srečanja, predvsem dogovorov ter spodbuda za naprej.
- **Okvirni zapis pogovora** (sproti ali na koncu), **obrazec Priprave in zapisnik na pogovorne urice.**

✗ OPIS OTROKA

- ✗ Opisovanje otroka temelji na opazovanju strokovnega delavca, zato naj si vsak strokovni delavec pripravi svoj način opazovanja in beleženja opazovanja otroka.
- ✗ Uporabljamo opisni jezik, kjer vedno opisujemo otroka v kontekstu konkretnih situacij v odnosu do drugih.

- ✗ Ne posplošujemo otrokovega vedenja, pač pa opisujemo, kdaj in kolikokrat se pojavi določeno vedenje (npr. Otrok ne je tak ali tak, temveč v takih situacijah pokaže to in to, v drugih pa to in to.)
- ✗ Opazanja so ciljno usmerjena (tisto, kar izpostavimo, izpostavimo s točno določenim namenom).
- ✗ Po konkretnem opisu sledi razumevanje situacije, kot ga vidi strokovni delavec, kako on sam razume stanje.
- ✗ Nato strokovni delavec preveri, kako starši razumejo opisane situacije.
- ✗ Iz ankete staršev je razvidno, da starše v veliko meri zanima prav tisti del funkcioniranja otroka, v katerega sami nimajo vpogleda, to je počutje otroka v skupini, odnosi z vrstniki, sodelovanje v dejavnostih, zato **v prilogi pripenjamo, katere vse vidike pri tem lahko opazujemo in opisujemo.**

✗ TEŽJI POGOVORI

- ✗ Pomembno je lastno zavedanje, da je dolžnost strokovnega delavca, da na problem opozori. Včasih strokovni delavec ni kompetenten za rešitev problema, pripravljen pa je sodelovati pri razreševanju. Torej ni nujno, da v celoti poskrbi rešitev problema. Takrat starše ustrezno usmeri k drugim virom pomoči znotraj ali zunaj vrtca.
- ✗ Strokovni delavec v primeru težjih pogovorov poskrbi za možnost, da pogovorne urice trajajo več časa, vendar ne več kot 60 minut. Kadar v tem času ne pridemo do dogovorov in se kaže potreba po nadaljevanju, predlagamo, da zaključimo pogovor in ga nadaljujejo v najkrajšem možnem času.
- ✗ V pogovoru se ne išče krivca, ne prelaga odgovornosti. Strokovni delavec starše jemlje resno tako, da jim omogoči, da povedo svoje mnenje, jih posluša (in se ne takoj brani), skuša razumeti in jim pove, na kakšen način jih lahko podpre, v čem pa jih ne more.
- ✗ **OSNOVNA NAČELA PRI ZAHTEVNIH POGOVORIH:**
 - **Bodimo osebni!** Ni isto kot biti zasebni,
 - **Zastavljajmo čim manj vprašanj!** Nadomestimo jih z lastnimi izjavami, kjer povemo svoje stališče, starše pa povabimo, da povedo svoje,
 - **Bodimo konkretni!** Izogibamo se besedam »vedno«, »mi«, »nikoli«, opisujemo konkretne situacije,
 - **Osvetlimo nasprotja!** Pogosto skušamo starše prepričati, da so naša stališča pravi pogled, s tem jim jasno pokažemo, da jih nimamo za enakovredne partnerje,
 - **Vzemimo sogovornika resno!**

- **Skrbimo za strukturo!**
- **Začrtajmo svoje meje in upoštevajmo meje drugih!**
- **Upoštevajmo pomen premora, tišine!**
- **Zagotovimo varstvo osebnih podatkov – o drugih otrocih in starših iz skupine ne govorimo.**

✕ POSEBNE SITUACIJE

(LOČITEV, SMRT V DRUŽINI, BOLEZEN, OTROCI S POSEBNIMI POTREBAMI, IPD.)

- ✕ Najpomembnejša osnova za soočanje s posebnimi situacijami je, da strokovni delavec naredi lasten premislek (refleksijo) o tem, kako se sooča s posebnimi situacijami. Pomisli na lastne odzive, reakcije, lastna doživljanja in soočanja z lastnim strahom pred posebnimi situacijami.
- ✕ Strokovni delavec sprejema, da se ljudje različno odzivamo na stresne situacije in je pripravljen pridobivati informacije in znanja, kako poiskati stik s starši in otrokom. Poišče ustrezno literaturo, se pogovori s svetovalno delavko, udeleži izobraževanja, izpostavi na superviziji, ipd.
- ✕ Človek v stiski pogosto ni sposoben prositi za pomoč. Prav je, da kot strokovni delavec na diskreten, nevsiljiv in spoštljiv način pokaže, da je stisko prepoznal in sporoči, da je tudi on pripravljen poslušati. Torej, da na sočuten način spregovori prvi.
- ✕ Podpora v posebnih situacijah pomeni, da je pripravljen poslušati, ne (takoj) svetovati in reševati. Starše pomiri s tem, da posluša njihovo stisko in jim tako stoji ob strani. Če želijo pomoč, jim jo nudi oz. usmeri do ustreznih oblik pomoči (znotraj vrtca – svetovalna delavka ali zunanjih – CSD, društva, ipd.).
- ✕ V času posebnih situacij lahko starši otroka nenamerno prezrejo. Strokovni delavec je v posebnih situacijah odgovoren, da starše na spoštljiv način seznani z doživljanjem in vedenjem otroka.
- ✕ Strokovni delavec s svojo odzivnostjo (in ne ignoriranjem dogajanja) otroku nudi varen čustveni prostor zunaj družine. Otroku damo vedeti, da tudi zunaj družine obstaja odrasla oseba, ki mu lahko zaupa.

UPORABLJENA LITERATURA

- ✕ Jensen E., Jensen H. (2011) Dialog s starši. Ljubljana: Manami
- ✕ Koderman M. (2011) Govorilne ure – pogovori s starši o otroku. Ljubljana: Vrtec Šentvid
- ✕ Kurikulum za vrtce
- ✕ Dr. Tankersley D. (2013) Od teorije k praksi, vodnik po pedagoških področjih kakovosti ISSA. Ljubljana: PI

PRILOGA 1

PRIPRAVA IN ZAPISNIK POGOVORNIH URIC

Pisna priprava na POGOVORNO URO

VSAKODNEVNE DEJAVNOSTI - RUTINA

(jutranji sprejem, skrb zase, prehrana, izvajanje dogovor. nalog med aktivnostmi, počitek, pop. aktiv.,...)

ČUSTVENI IN SOCIALNI RAZVOJ

(počutje otroka, doživljanje in izražanje čustev, sodelovanje in vključevanje, reševanje konfliktov, asertivnost, komunikacija in odnos z otroki ter odraslimi, ipd.)

GOVORNI RAZVOJ,
KOGNITIVNI RAZVOJ,
MOTORIČNI RAZVOJ,
GRAFOMOTORIKA,

IGRA

ČUSTVENI IN SOCIALNI RAZVOJ

(počutje otroka, doživljanje in izražanje čustev, sodelovanje in vključevanje, reševanje konfliktov, asertivnost, komunikacija in odnos z otroki ter odraslimi, ipd.)

MOREBITNE POSEBNOSTI

Datum:

Ime in priimek otroka:

Zapisnik pogovornih uric za otroka:

Datum, kraj:

Prisotni:

IZPOSTAVLJENE TEME

(komentarji staršev, mnenja, ipd.):

DOGOVORI:

Podpis vzgojiteljice:

PRILOGA 2

PODROČJA SPREMLJANJA OTROKA IN POGOVORA S STARŠI

(Koderman M. in ostali, 2011)

✕ VSAKODNEVNE DEJAVNOSTI

SODELOVANJE, SAMOSTOJNOST, POČUTJE

- ✕ jutranji sprejem – kako se poslovi od staršev, kakšnega razpoloženja je običajno ob prihodu, kako je sprejet, s čim se zaposli ...,
- ✕ skrb zase – samostojnost na stranišču, pri umivanju, oblačenju, pospravljanju, koliko pomoči oziroma nadzora potrebuje, skrb za svoje stvari, nega pri mlajših, prehod iz pleničk ...,
- ✕ prehrana – priprava na obroke, samostojnost pri jedi, ješčnost, upoštevanje reda v času obroka, kaj ima rad in česa ne mara, koliko poje, kakšen je otrokov komentar, zakaj česa noče jesti ...,
- ✕ prehodi med aktivnostmi, pripravljanje in pospravljanje, izvajanje dogovorjenih nalog,
- ✕ bivanje na prostem,
- ✕ počitek – koliko in kakšen počitek potrebuje, kako hitro zaspi, kako dolgo spi, kakšno vrsto umirjanja potrebuje, kakšne dejavnosti mu ponudimo, če ne spi ...,
- ✕ popoldanske aktivnosti – počutje v popoldanskem času, vključevanje v igro in dejavnosti,
- ✕ jutranje / popoldansko združevanje.

✕ ODNOSI Z OTROKI

- ✕ navezovanje stikov,
- ✕ vključenost v skupino,
- ✕ odnos do otrok (se jih boji, odklanja, je nesiguren),
- ✕ kako ga sprejemajo otroci (vrstniki, starejši, mlajši),
- ✕ reševanje konfliktov,
- ✕ postavljanje zase,
- ✕ prijateljstva,
- ✕ splošna klima v oddelku,
- ✕ posebni izzivi v skupini, težave in kako pristopamo (npr. pojav grizenja, izločevanje v skupini deklic, pretepanje ...),
- ✕ prosocialno vedenje (izrazi sočutje, pristopi k drugim, ki so v stiski, deli veselje z nekom, ki se veseli, pomaga, deli kaj z drugim, da komu kaj svojega, se izmenjuje, počaka na vrsto ...).

✕ IGRA

- ✕ spoznavne vrste igre (funkcijska, konstrukcijska,

- ✗ konstrukcijska, simbolna ...),
- ✗ socialne vrste igre (opazovalna igra, samostojna igra,
- ✗ vzporedna igra, asociativna igra, sodelovalna igra),
- ✗ kako je pri igri samoiniciativen,
- ✗ kakšne igre izbira, vloge v igri, katere igre in igrače ima najraje,
- ✗ pobude v igri in vključevanje v igro: kako pogosto je pobudnik igre in kako uspe za svoje ideje navdušiti druge; kako se odziva na pobude drugih in vabila v igro; kako se uspe vključiti v igro, ki že poteka; kako mu uspeva reševanje konfliktov v igri,
- ✗ vztrajnost v igri,
- ✗ igre s pravili, razumevanje in upoštevanje pravil.

✗ ODNOSI Z ODRASLIMI

- ✗ navezovanje stikov, navezanost na vzg. in pom. vzg.,
- ✗ odzivanje na druge odrasle osebe,
- ✗ poslušanje, upoštevanje navodil, odzivanje na pobude (sodelovanje – nasprotovanje),
- ✗ odzivanje na vzgojne pristope, na pohvalo in grajo,
- ✗ dovzetnost za tolažbo,
- ✗ lastni občutki in čustva do otroka (npr. nesigurnost pri ravnanju / občutek, da ga otrok odklanja ali da je posebej navezan nanj / stiska zaradi težav pri jutranjem sprejemu ...),

- ✗ individualna pozornost – kako pogosto jo išče, koliko in v kakšnih situacijah je deležen in kako se odziva (npr. pri previjanju, pogovor o knjigi, jutranji sprejem, pred odhodom domov ...).

✗ POČUTJE OTROKA, DOŽIVLJANJE IN IZRAŽANJE ČUSTEV, TEMPERAMENT IN OSEBNOST

- ✗ prevladujoče razpoloženje,
- ✗ pogosti čustveni odzivi, čustveno reagiranje, značilno za posamezne situacije:
 - česa se veseli, česa se boji, kaj ga razjezi, vznemiri; kaj ima rad, odklanja; kdaj joče; kdaj je nesproščen, nesiguren; kdaj je zadovoljen s sabo ...,
 - temeljna čustva: veselje, zanimanje, presenečenje, strah, jeza, žalost, gnus,
 - čustva, povezana z doživljanjem sebe: sram, zadrega, krivda, zavidanje, ponos,
- ✗ izražanje čustev:
 - intenzivnost, močno / šibko izražanje,
 - samouravnavanje čustev, razvoj nadzora nad čustvenim izražanjem,
 - sposobnost pomirjenja,
 - kako se odzivamo na otrokovo izražanje čustev,
- ✗ odzivanje na nove dražljaje (interes, umikanje), odprtost za izkušnje,
- ✗ stopnja aktivnosti (bolj umirjen oz. bolj energičen),

- ✗ prilagodljivost, prilagajanje na spremembe,
- ✗ samozavest, samopodoba,
- ✗ izražanje in razumevanje humorja,

✗ GOVORNI RAZVOJ, BESEDNO RAZUMEVANJE IN IZRAŽANJE

- ✗ neformalna raba govora, govor v različnih situacijah (igra, dejavnosti, z odraslimi, otroki, pred skupino, ...),
- ✗ kako se vključuje v pogovor, govori spontano ali odgovarja le, če ga kaj vprašamo,
- ✗ besedišče (količina in kakovost besed),
- ✗ razumevanje govora drugih,
- ✗ razumljivost otrokovega govora,
- ✗ pripovedovanje ob knjigah, slikah,
- ✗ izgovarjava, kako artikulira posamezne glasove,
- ✗ ali govori tiho, naglas,
- ✗ dolžina in slovnična ustreznost stavkov,
- ✗ ali pripoveduje o preteklih dogodkih, prihodnosti,
- ✗ neverbalna komunikacija (usklajenost z govorom, nadomestilo za govor, ...),
- ✗ posebnosti v govoru (področja govora, kjer smo opazili posebnosti),
- ✗ V pomoč lahko zloženka 'Kako govori in posluša vaš otrok'.

✗ SODELOVANJE V DEJAVNOSTIH

- ✗ ali se rad vključuje v ponujene dejavnosti, ali potrebuje dodatne spodbude, kako ga motiviramo,
- ✗ vztrajnost, koncentracija – ali se lahko osredotoči na neko dejavnost, vztraja, dokonča začeto dejavnost,
- ✗ interesi, dejavnosti, ki jih ima posebej rad in na katerih je dober,
- ✗ katere dejavnosti in igre odklanja, jih ne zmore (je neuspešen),
- ✗ razumevanje navodil, potreba po dodatnih obrazložitvah,
- ✗ pristopi k »raziskovanju« in ustvarjanju, delavke in delavce
- ✗ domiselnost, samoiniciativnost.

PRILOGA 3

VPRAŠALNIK ZA UVODNE RAZGOVORE S STARŠI O NOVO SPREJETEM OTROKU

Ime in priimek otroka:

Kako otroka doma kličete? Kako želite, da ga kličemo v vrtcu?

Rojen dne:

PREHRANA DOSLEJ

Ali je bil otrok dojen in do kdaj?

Če se še doji, kako pogosto?

Kaj otrok posebno rad je?

Česa ne mara jesti?

Ali je na kakšno hrano posebno občutljiv?

V kakšni obliki otroku pripravljate hrano
(pasirano, sesekljano, miksano, ipd.)?

Kako ga hranite (po steklenički, po žlici,
samostojno je), kje obeduje (v naročju, v stolčku,
za mizo)?

Ali otrok rad je, ali je neješč?

SPALNE NAVADE

Ali ga doma posebej uspavate?

Ali ima rad ninico in katero?

Čas spalnih obdobjev preko dneva?

Ali spi v zatemnjeni sobi?

Ali ima rad mir? Ga hrup moti?

Kako ga uspavate?

SAMOSTOJNOST

Kako uspešno se otrok oblači?

Kako uspešno se otrok slači?

Kako uspešno si umije roke in obriše?

Se zna izkašljati?

Se zna usekniti, ko ga opozorimo, da je potrebno?

Kako samostojen je na stranišču? (stranišče, kahlica, plenička)

MOTORIČNE SPOSOBNOSTI

Ali otrok že hodi?

Kdaj je shodil?

Posebnosti pri hoji, teku, ipd.?

Zna teči.

Uspešno brca žogo, meče žogo.

Se spušča po toboganu. S pomočjo ali brez?

Krmari poganjalčka?

Kako domače mu je otroško igrišče?

Kako je na sprehodih? (drži za roko, vztrajen, bega, ipd.).

GOVOR

Se otrok oglašaja?

Je bolj tih ali rad govori?

Kako pokliče starše?

Otrok pove nekaj besed, ki jih starši razumejo.

Ali otroka razumejo tudi osebe, ki ga ne poznajo?

Ali pove svoje ime?

Ali se odziva na svoje ime?

Ali gleda v oči?

Kako pove, kaj želi?

Ali zna pokazati, kaj želi?

Razume enostavna navodila.

Kako pove, da bi pil, da je lačen, da bi dudo, ...itd.
 Kako komunicira z odraslimi? Plah, brez strahu, ...ipd.
 Pri večjezičnih družinah si zabeležite, kako otrok
 poimenuje najbolj nujne, uporabne besede (mama, ata,
 osnovna obleka, besedišče v zvezi s prehrano, skrbjo zase, WC,
 igrače, ipd.)

IGRA

S čim se rad igra?
 Kje se rad igra?
 Kako se igra?
 Se rad igra sam, v paru, z odraslim, z vrst-
 niki?
 Se zaigra sam, potrebuje pobude odraslega?

OSEBNOST OTROKA

Kako bi ga karakterno opisali?
 Česa ne mara?
 Česa ga je strah?
 Kako pokaže, če je jezen, frustriran?
 Kako ga pomirite, kadar joka?
 Kako sprejema spremembe?
 Koliko mu je blizu rutina? Kakšna je njegova rutina?
 Ima kakšne posebne navade?
 Na kaj ste ponosni? V čem je dober?

ZDRAVSTVENE POSEBNOSTI,

ki jih moramo poznati za varnost in ustrezno delo z
 otrokom (npr. morebitne razvojne posebnosti – voden
 v razvojni ambulanti ali centru za zgodnjo obravnavo,
 alergije, druge zdravstvena stanja, ipd.)

* Vprašalnik za otroke drugega starostnega obdobja prilagodimo na osnovi razvojnih mejnikov ter značilnosti življenja v vrtcu otrok starih od 3-6.

Pogovorne urice v vrtcu - smernice za pogovor s starši

